

جایگاه ششم ایران؛ چرا و چگونه؟

● بهروز علیشیری
معاون وزیر اقتصاد و رئیس سازمان جذب و حمایت از سرمایه گذاری خارجی

داشته است. در عین حال در سال ۲۰۰۹ بیش از ۲۰ کشور از ۱۴۰ کشور مورد بحث آنکتاب با رشد سرمایه‌گذاری خارجی روبه‌رو بودند و ایران در این سال ششمین رتبه دنیا را با رشد ۸۶ درصدی جذب سرمایه داشته است. همچنین ایران، قطر و قبرس تنها کشورهایی بودند که توانستند در این سال رشد را حفظ کنند و جذب سرمایه در سایر کشورها با افت و خیز مواجه بوده است. بنابر این اگر قرار است ما در دنیا رقابت کنیم، باید ابزارهای مقدماتی را داشته باشیم.

ترکیب جذب سرمایه‌گذاری سه میلیارد دلاری ما در سال ۲۰۰۹ نشان می‌دهد بخش نفت و گاز کشور در رتبه اول، صنعت دوم، نیرو، آب، برق و ساختمان رتبه‌های بعدی را داشته‌اند و سایر بخش‌های اقتصادی مانند کشاورزی، خدمات، راه، ریل و فرودگاه سرمایه‌ای را جذب نمی‌کنند. بر اساس گزارش آنکتاب، ۳ میلیارد و ۱۶۶ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی در سال ۲۰۰۹ در ایران با رشد سالانه ۸۶٫۷۵ درصد انجام شده است که ۶۳ درصد سرمایه وارد در سال ۲۰۰۹ به ایران در بخش نفت خام و گاز طبیعی، ۲۹ درصد در بخش صنعت، ۳ درصد در بخش ساختمان، ۳ درصد در بخش آب و برق، ۱ درصد در بخش خدمات، و ۱ درصد در بخش معادن انجام شده است. این آمارها نشان می‌دهد در بخش‌های کشاورزی و حمل‌ونقل و ارتباطات سرمایه‌گذاری صورت نگرفته است. با توجه به این امر بهتر است که برای دستگاه‌های تخصصی در بخش‌های مذکور ارقامی هدف‌گذاری شود، همچنین در بخش بافت‌های فرسوده نیز می‌توانیم از سرمایه‌گذاری خارجی بهره بگیریم، چرا که سرمایه‌گذار مستقیم خارجی روی متغیرهای کلان اقتصادی، از جمله کاهش نرخ بهره، کاهش نرخ ارز، افزایش رشد اقتصادی، افزایش درآمد مالیاتی دولت، کاهش بدهی دولت، بهبود توزیع درآمد، انتقال تکنولوژی، افزایش اشتغال، توسعه صادرات، کاهش واردات و افزایش تراز پرداختها تأثیر دارد. ■

در بهترین حالت تنها یک چهارم منابع مورد نیاز را می‌توانیم از منابع داخلی تأمین کنیم و سه چهارم آن باید از طریق سرمایه‌گذاری‌ها، بویژه خارجی، تأمین شود. تمام کشورها در جذب سرمایه‌گذاری خارجی در تلاش و رقابت هستند، در حالی که ایران در این زمینه دارای ضعف است، بنابراین برای جذب سرمایه‌گذار خارجی باید مزیت و مشوق ارائه کنیم. بر اساس تعریف آنکتاب (کنفرانس توسعه و تجارت سازمان ملل) سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی عبارت است از به کارگیری منابع مالی در طرح یا شرکت به نحوی که متضمن مناسبات بلندمدت باشد و سرمایه‌گذار به منفعت دائمی بیندیشد، همچنین متضمن وجود ریسک برای سرمایه‌گذار باشد و برگشت سرمایه و منابع از عملکرد اقتصادی طرح صورت گیرد، همچنین متکی به تضامین بانکی و دولتی نباشد. بنابراین باید توجه داشت منظور از سرمایه‌گذاری خارجی فاینانس منابع مورد نیاز نیست، زیرا در این روش که اتفاقاً دستگاه‌های ما نیز به آن گرایش دارند، ریسک سرمایه‌گذاری بر عهده خود ما خواهد بود. اما در سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ریسک تجاری پروژه بر عهده شرکت سرمایه‌گذار و برگشت از محل عملکرد طرح است و به هیچ یک از تصمیمات دولتی وابسته نیست و سرمایه‌گذار دارای حق مؤثر در شرکت است.

بر این اساس، کشورها محیط اقتصادی خود را به بهترین شکل برای جذب سرمایه‌های خارجی فراهم می‌کنند و ما نیز باید تلاش کنیم به اندازه سایر کشورها مشوق‌های سرمایه‌گذاری را پیش‌بینی کنیم. گزارش سال ۲۰۱۰ آنکتاب نشان می‌دهد فرآیند سرمایه‌گذاری خارجی در دنیا تحت تأثیر بحران سال ۲۰۰۷ به سمت پایین سیر می‌کند و پیش‌بینی شده در سال ۲۰۱۱ این وضع بهبود پیدا کند. از این رو، کانون زلزله بحران مالی جهانی بر جریان جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی اثر گذاشته و در سال ۲۰۰۹ ورودی جریان سرمایه در دنیا ۳۷ درصد رشد منفی